

3) *Carall Bernat*, oït a *kərálbərnat* per JCor. (xxv, 35). Roca a la costa, al Sud de Banyuls de la Marenda.

ETIM. Del català *carall* (< del llatí vulgar ibèric *CARACLU) + un adj. **baranat* deriv. de *barana* < VARRANDA 'voltat d'una rotllana de penya-segat' (cf. DE-Cat II, 556a27-38). Altres ho dissimulen encara més: *Penyal Bernat* rocassa que sorgeix, mar enfora, del Port de Sóller. J. F. C.

Caramandais, V. *Carabanxel*

CARAMANY

1) *Caramany* (escrit també *Cramany* o *Carmany*), orònim del terme de Pals (Baix Empordà). Oït *kəramáy* (xxii, 180.21; 181.16; 186.24; 187.8) i *kəramáy* (xxii, 181.22.24; 186.24) per JCor. a Pals.

2) *Caramany* (occità *Caramanb*), poble del Fenolledès a la Vall de l'Agli.

DOC. ANT. *Karamay* a. 1211; *Karamanbo*, *Caramanbo* a. 1242; *Caramanio* a. 1259; *Caramayn* a. 1281, 1304; *Castrum de Caramanno* a. 1307, 1311, 1312; *Carmanno* a. 1322; *Caramanno*, *Caramans* a. 1325; *ecclesia S. Stephani de Quero magno* a. 1356; *Caramany* a. 1395 (Ponsich, *Top.*, 170).

3) *Camp d'En Caramany*, partida de Calce (Rosselló) (xxv, 146.8).

4) *Can Caramany* (Manacor, Mallorca), V. vol. I, 99.

DERIVATS: *Mas d'En Car(a)manyas*, en el terme de Cameles (Rosselló) (xxvii, 53.2).

ETIM. L'orònim del terme de Pals i els NLL menors del Rosselló i Mallorca poden ser tots noms immigrants del NL fenolledès. La documentació antiga d'aquest NL occità aportada per Ponsich es pot reagrupar en tres blocs: a) Els que tenen sempre CARAM-, predominants. b) *Carmanno*, hapax de 1322, que ell suposa cèltic [?] i es relaciona amb el grup CARMANOS de Skok 449. c) *Quero magno* 1356 hapax tardà al qual tenim dret a negar tot valor atès que té tot l'aspecte d'una pseudo-etimologia curialesca. Es podria pensar com a ètímon en un NP germànic format amb la terminació -MAN, com ara *Garaman*, *Gereman* o *Graman* citats per Förstemann. J. F. C. [Amb l'avantatge d'adaptar-se alhora a (a) i a (b), tenint en compte que en els NPP germànics els nostres oïren sovint com sordes les oclusives imperfectament sonores pròpies del germànic.]

La CAMELLA

Gran vall que desemboca dels Ports de Beseit cap al Mas de Barberans (nota de Pere Coromines, carpeta 74, p. 20, que correspon al viatge per l'Ebre de l'any 1923). Oït *la karamèla* allí per ell i per JCor. el 8-xii-1934.

ETIM. D'un collectiu diminutiu llatí CALAMĒTŪLA 'els petits canyars', plural neutre d'un collectiu en -ĒTUM, -ĒTULUM, derivat directament de CALAMUS 'canya', més aviat que d'un diminutiu en -ELLUS del nom de la canya (cf. les parelles *Llorell-Lloret*, *Pinell-Pinet*, *Perella-Pereda*, *Olzinelles-Alzineda* etc.) (cf. DECat II, 60

548a43-b3, i art. *Canavelles*, supra). J. F. C.

CARANÇA

Vall, riu i estanys del Conflent, als termes de Toès (cantó d'Oleta) i de Fontpedrosa (de Montlluís).

PRON. POP.: *kəransá* (1958), oït a St. Pere dels Forcats.

10) DOC. ANT. *Karançano* 962 (Abadal, *Eixalada*, 192), *Karançanum* S. xi (Ponsich, *Top.*, 125), *Cheranca* 1252 (Alart, *Priv.*, 204), *Querensa* 1309 (Alart, *RLR* VIII, 69), *Querensa* id. (id.), *Querença* 1396 (CoDO-ACA XII, 173), *Caransa* 1548 (Alart, *InvLC*, 577). Mencions addicionals citades per Ponsich (*Top.*, 125): *Querensa* 1395, *Querença* id., *bosch de Querença* id., *farga de Querensa* 1607, *Carensa* 1632, *montanya dels gorgs de Queransa* 1817.

ETIM. Com ja ha observat JCor. (*E.T.C.* II, 212, n. 5), la vall de Carança consisteix en un «grandiós barranc de penya viva», cosa que suggereix la possibilitat que es tracti d'un derivat del mot pre-romà, i precisament sorotàptic, KARANTO- (> cat. *carant* 'canaleta molt pendent i rocosa per on salta l'aigua' (art. infra, que dona nombrosos NLL catalans i romànics, i d'una manera especial cap a la Conca de Tremp i altres comarques catalanes nord-occidentals, com ara *Els Carants*, *Barranc del Carant*, *Llau del Carantet*, *Coves del Carantó*, *La Caranta*, *La Garanta* etc. (E.T.C. I, 99, 103, i II, 207-15; DECat II, 562).

Alguns semblen haver vist en *Carança*, sovint escrit *Querença*, *Querança* etc., una combinació fantàstica i del tot inversemblant de cat. *quer* 'roca' < *CARIU amb *ença* 'ací, en direcció d'on som' < IN-ECE-HAC, impossible sintàcticament i contradita per la documentació més antiga del NL. Formes amb *Que-* no hi apareixen fins 300 anys més tard.²

No hi ha dubte, però, que el mot *quer* ha influït sobre la grafia de *Carança* des del S. XIII, quan ja feia llarg temps que el català or. i ross. havia confós la *e* i la *a* pretòniques (*Lleures*C, 295), car és sols des de llavors que es troben *Cheranca* 1252, *Querens(s)a* 1309, *Querença* 1396 etc.

Són importants per a l'estudi del NL que ens ocupa ací una sèrie d'homònims i parònims existents en els dominis occità i friülà. *Cransac* a l'Aveyron (*Caranciaco* 961) i un altre a l'Erau (Skok, *Ortsn.*, 161); *Crausse* a l'Aude (*Carancianum* c. 1000; *villare Karancianellum* 981) (*Hist. Lgd.* v, 342; *Sabarthès, Dict. Topogr. de l'Aude*, s. v.).

Especialment també en els Pirineus, el port, la vall i l'estany de *Caraussans* prop d'Auzat a l'Alt Arieja (*krausáns* 1930, oït per JCor. a Cortinada, Andorra), el pas més directe de la coma de Tristaina a la vall de Solcén, entre els pics de Cabanyó i de Tristaina. Al costat francès, i més avall de l'estany de *Caraussans*, cap a Lavinàs, hi ha una cabana que porta el mateix nom. Quant a aquest darrer NL, notem que el pas de -ançán a -auçán (-aussán) < -ANTIANUM és normal en alguns parlars llenguadocians i ho és efectivament en el